

Føroysk matmentan

Føroya størsti bóndi

STRANGARI KRØV GANGA IKKI ÚTYVIR MATMENTAN

Barbara Holm

Redaktørur á Vikuskiftis Sosialinum

Matmentanin í Føroyum

Tað siðbundna og tað nýggja

Slaktið er í hæddini, og kring landið nýta menn og kvinnur tíð og orku uppá at fáa seyðin til høldar

Hóast seyðahald og slaktið hevur sterkar røtur í føroyska samfelagnum, so eru kortini nýggjar avbjóðingar at hóma hjá bøndrum kring landið. Myndugleikarnir seta strangari krøv, meðan bøndurnir stríðast við at fáa seyðahaldið at mæla runt figgjarliga.

Eftir 1. januar 2017 verður liðugt at fletta í kjallarum, ið ikki eru góðkendir sum sláturhús, um ætlanin er at selja til handlar ella matstovur. Tað verður tó framvegis loyvi við duraslu av kjøti, tað vil siga til onkran, ið bert ynskir at keypa til egna nýtslu.

Samstundis sum siðbundna matmentanin í Føroyum framvegis stórtíðir kring landið, so eru eisini nýggjar matmentanir at hóma millum yngra ættarliðið. Altjóða matmentanir vinda uppá

seg, men tað er ikki bara lætt at flætta siðbundnu kjøtmentanina og nýggju rákini saman í gerandisdegnum.

Á temasiðunum hesaferð varpa vit ljós á føroyska matmentan í breiðari merking. Tú kanst lesa samrøðu við Føroya størsta bónda, og hansara hugsanir um nýggjastu krøvini frá heilsu- og myndugleikunum. Vit fara eisini afturum krøvini frá myndugleikunum, og vísa hvat í veruleikanum skal til, um ein bóndi ynskir at fáa góðkenning til eitt sláturvirkið.

Samstundis varpa temasiðurnar ljós á nýggju rákini í Føroyum. Rákin, har kjøt og djóraúrdráttur ikki eru partur av gerandisdegnum, og sum mangan brestur saman við okkara siðbundna hugburð um, at kjøt er ein fastur partur av okkara kosti.

RÓGVI NYBO

Mangan verður ført fram, at strangari heilsufrøðilig krøv til vinnuligar bøndur fara at koma føroyskari matmentan. Í 2010 varð nýggj matvørulóg sett í gildi fyri Føroyar, har munandi strangari krøv verða sett til hjallar og sláturhús hjá bøndrum, ið ynskja at selja seyðakjøt til handlar og matstovur. Undantak varð givið í fimm ár, fram til 1. juni 2015, har bøndur finga møguleika at skipa so fyri, at teir lúka krøvini. Hetta undantak er langt og gongur nú til 1. januar 2017. Men sambært bóndanum í Saksun, Jóhan Jógvansson, sum er hevur størsta festið í Føroyum, eru flestu krøvini rímlig og skilagóð.

– Tað kemur at kosta nakað at gera iløgur í ein góðkendan hjall, soleiðis at vit liva upp til krøvini. Men eg eri ósamdur í, at tað kemur at ganga útyvir vinnuna og matmentanina. Eg eri sjálvur útbúgvinn framleiðslutøkningur, og eg eri av

Hvør tímir at lata eitt lítið oyra fyri at fáa fatur á avroðum, um tey kunnu fáa tað ókeypiss frá onkrum øðrum, ið hevur ov nógv?»

Jóhan Jógvansson, bóndi

Størsti bóndi í Føroyum, Jóhan Jógvansson í Saksun, er ósamdur í at strangari heilsufrøðilig krøv til vinnuligar bøndur ganga útyvir góðsku og smakk. – Eg havi ta grundleggjandi trúgv, at vinnan lagar seg altíð til nýggj krøv, sigur bóndin. Avbjóðingarnar koma frá bøndrunum sjálvum

teirri grundleggjandi trúgv, at vit loysa trupulleikar, so hvørt teir stínga seg upp. Vinnan lagar seg til, tá nýggj krøv verða sett, og soleiðis verður eisini við hesum, sigur Jóhan Jógvansson.

Hann leggur tó skjótt afturat, at øll krøvini eru ikki líka skilagóð. Eitt nú nevnið hann kravið um at hava eitt vesi í hjallinum.

– Tað gevur so onga meining í mínari verð. Men tey flestu av hinum krøvunum geva góða meining og eru rímlig, greiðir Jóhan Jógvansson frá.

Ítriv undirgravar vinnuni

Hóast tað fer at krevja iløgur, verður tað ikki strangari krøvini, ið fara at koma føroysku matmentanini og lokalum spesialitetum. Sambært Jóhan Jógvansson kunnu strangari krøv verða ein bati fyri vinnuna, tá saman um kemur.

– Í dag skilir eingin ímillum vinnu og ítriv, tá tosað verður um landbúnað, hvørki politikarar ella heilsu- myndugleikar. Í roynd og veru eru tað